

Uførereformen – Konsekvenser for yrkesaktiviteten

Magne Bråthen og Roy Nielsen

Fafo-frokost 23. september 2016

Uførereformen – Konsekvenser for yrkesaktiviteten

1. Har uførereformen påvirket ønsket og faktisk yrkesaktivitet blant mottakerne av uføretrygd de første seks månedene med nytt regelverk?
2. I hvilken grad var de uføre kjent med
 - at det ble innført regelendringer 1.1.2015, og
 - innholdet i reformen?

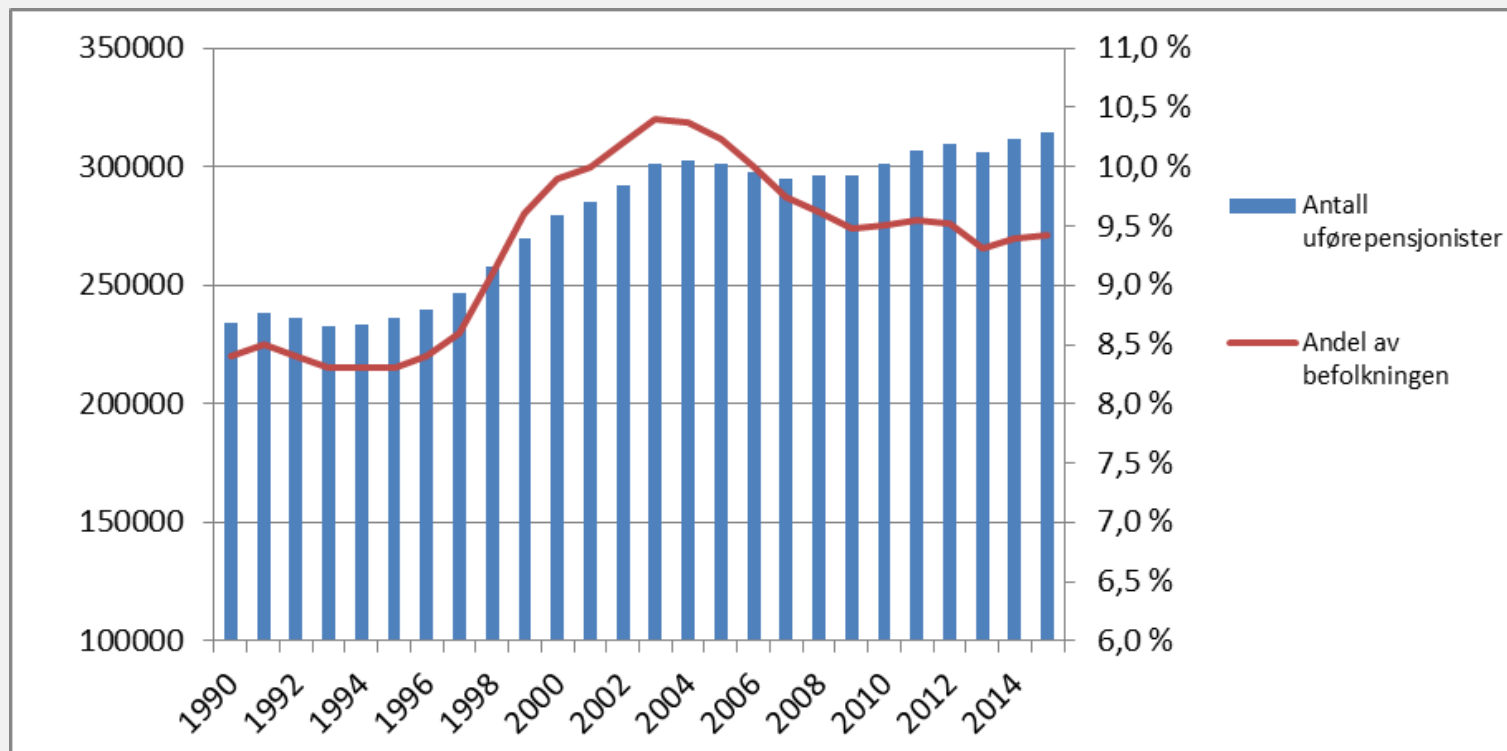
Prosjektet er finansiert gjennom FoU-midler fra Arbeids- og velferdsdirektoratet

Presentasjonen av rapporten

- Den ubenyttede arbeidskraften blant de uføre
- Nye regler for kombinasjon av uføretrygd og arbeid
- Kunnskap om uførereformen
- Yrkesdeltakelsen de 6 første månedene etter innføring av reformen
- Drøfting av resultatene

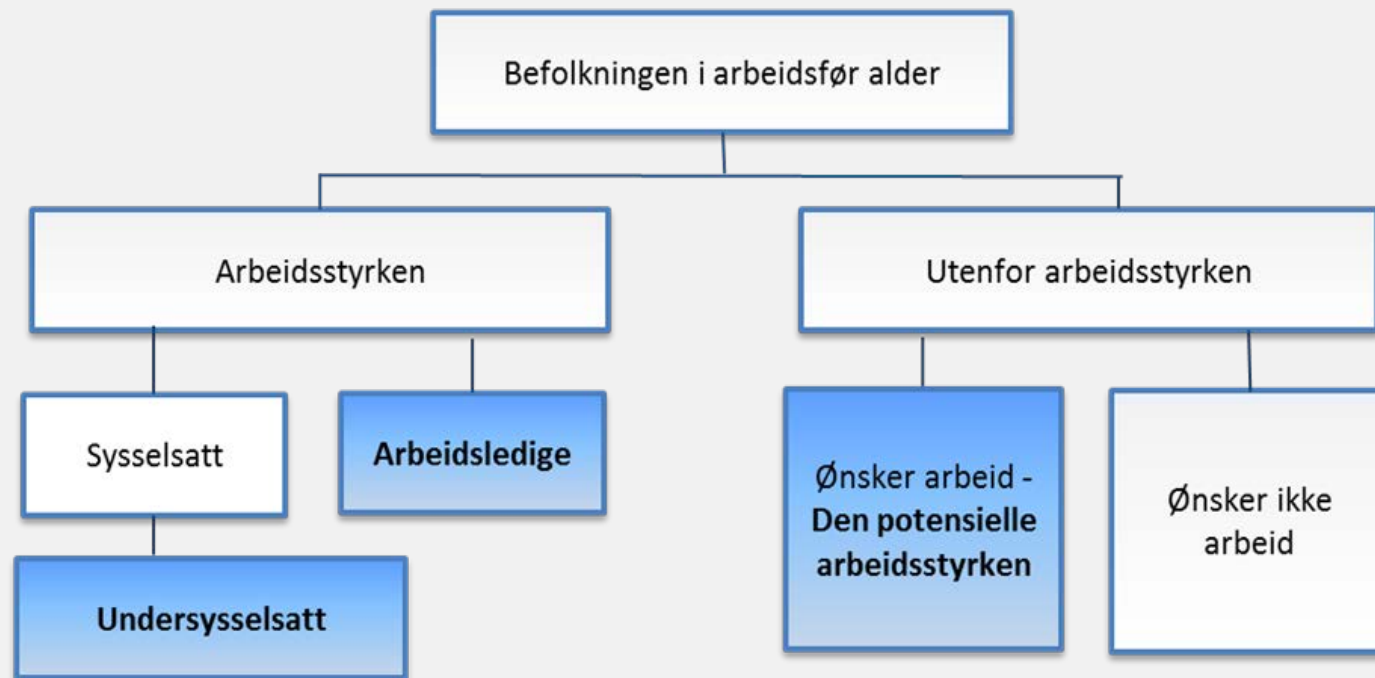
Den ubenyttede arbeidskraften blant de uføre

Figur 1. Mottakere av uførepensjon/uføretrygd. Antall og i prosent av befolkningen (18–66 år). 2004–2015

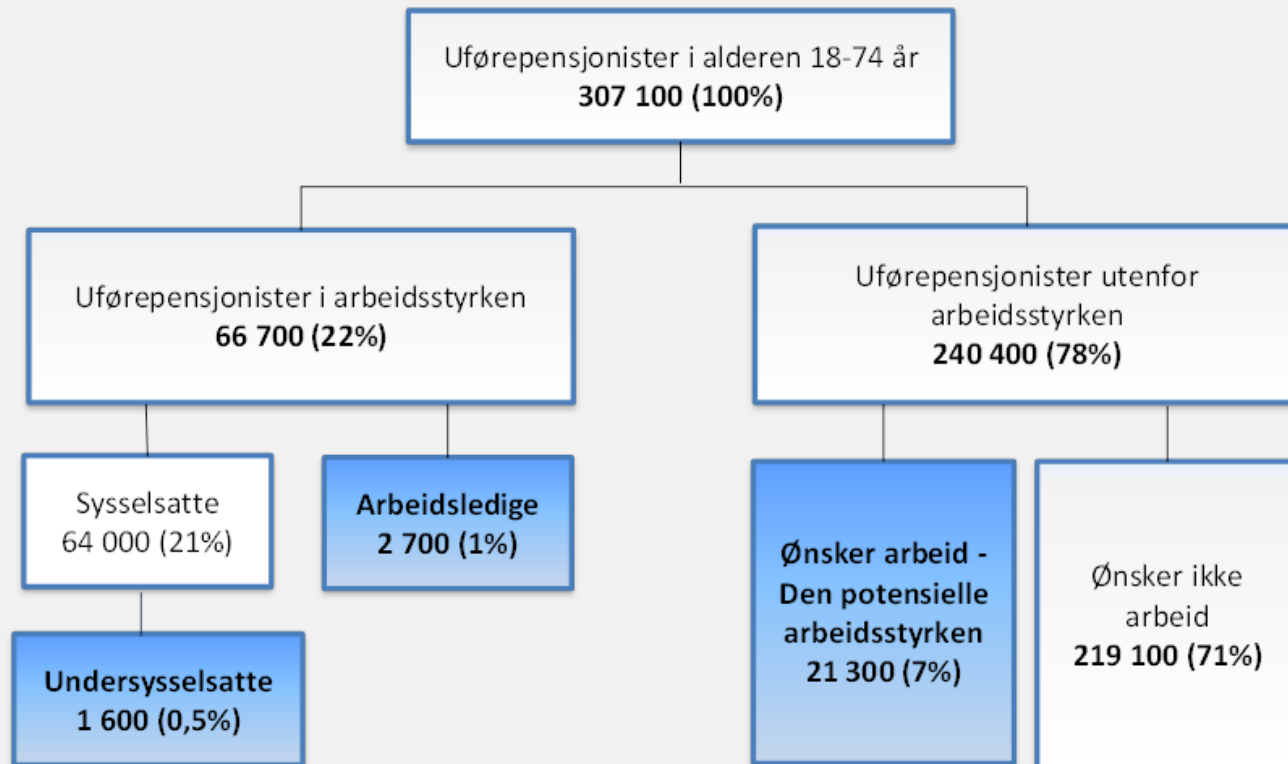
Den ubenyttede arbeidskraften blant de uføre

Figur 2. Den ubenyttede arbeidskraften (ILO)

Den ubenyttede arbeidskraften blant de uføre

Figur 3. Mottakere av uførepensjon 2014 fordelt etter arbeidsstyrkestatus. Kilde: AKU 2014

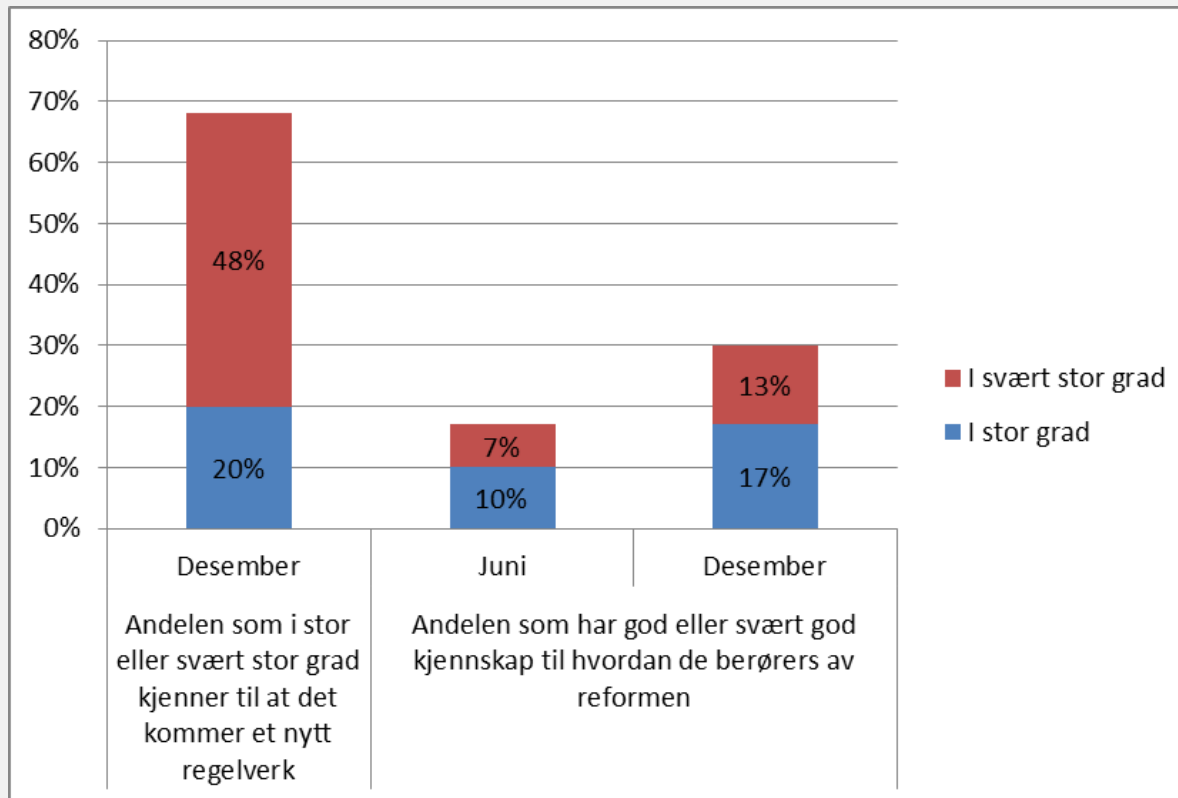

Nye regler for kombinasjon av uføretrygd og arbeid

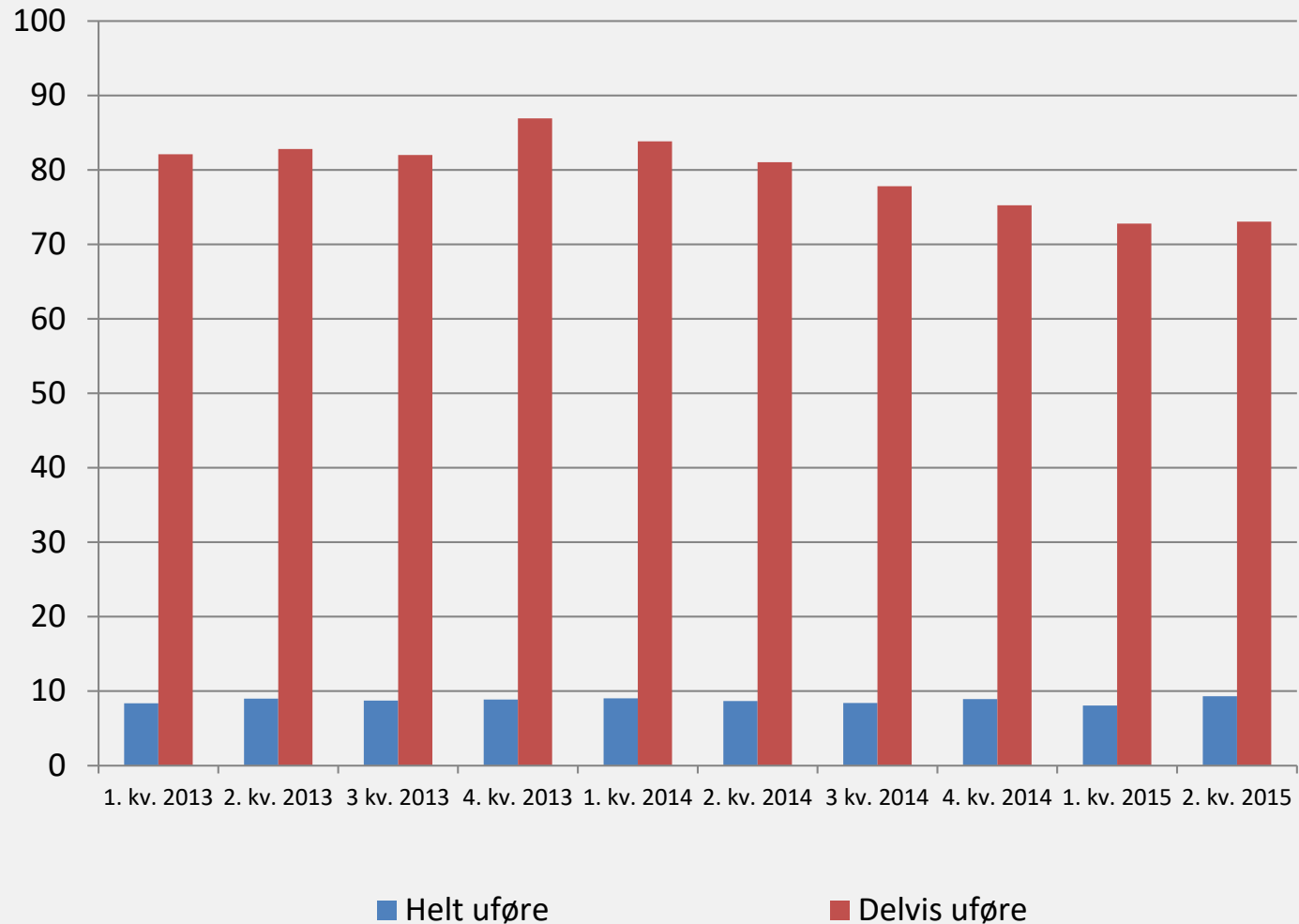
1. 'Venteåret' er blitt fjernet.
2. Uføregraden revurderes ikke uansett hvor mye jobber for mye
3. Inntektsgrensen for de som har fått innvilget full uføretrygd er redusert fra 1 til 0,4 G. Det vil si at man kan tjene inntil 37 000 uten avkortning av uføretrygden.
4. Skattereglene er endret ved at uføretrygd nå blir skattlagt som lønn

Kunnskap om utførereformen

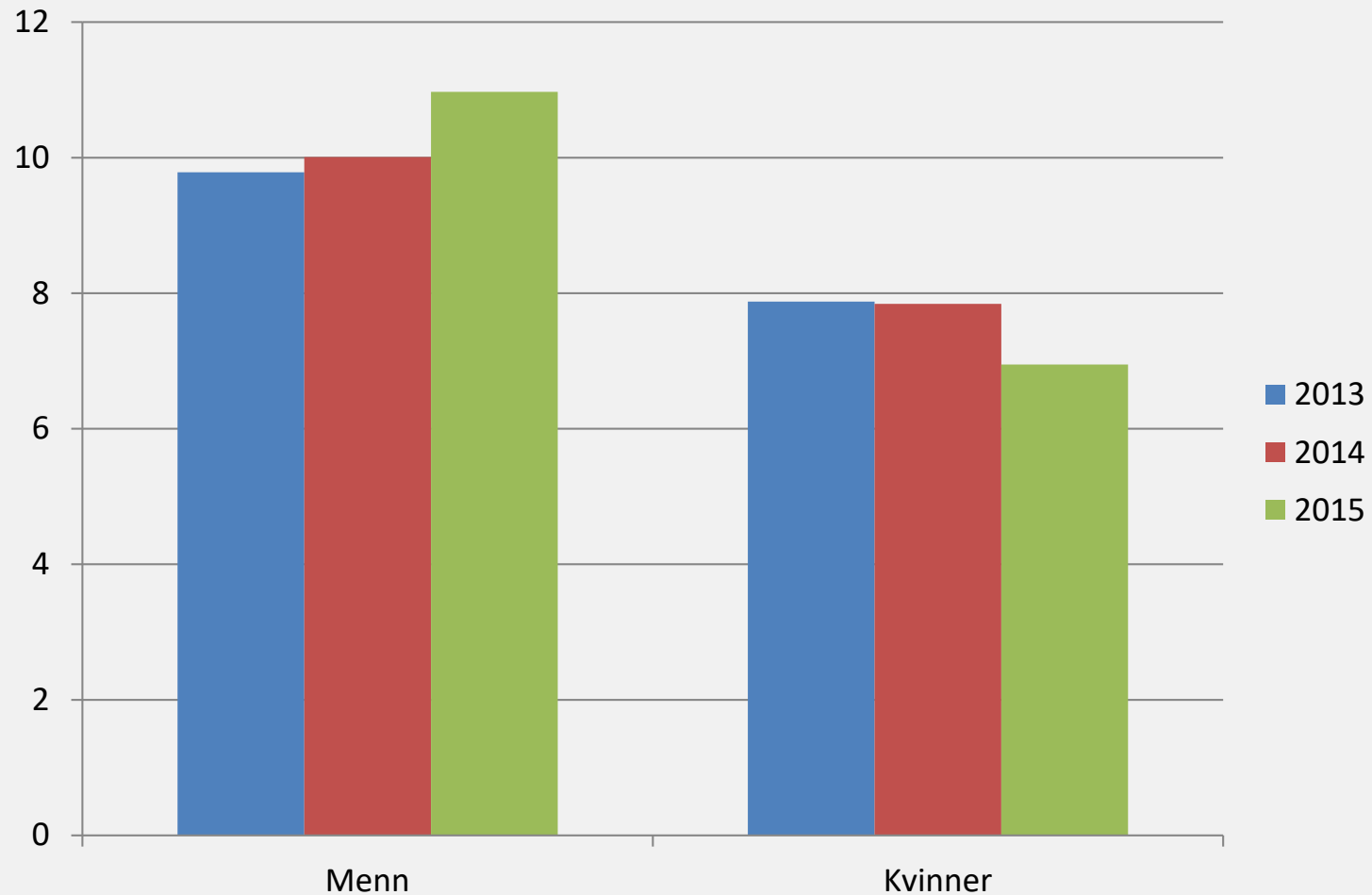
Figur 4. Uførepensjonister som svarte at de i stor eller svært stor grad kjente til at det kom et nytt regelverk 1.1. 2015 og at de hadde god eller svært god kjennskap til hvordan de ble berørt.

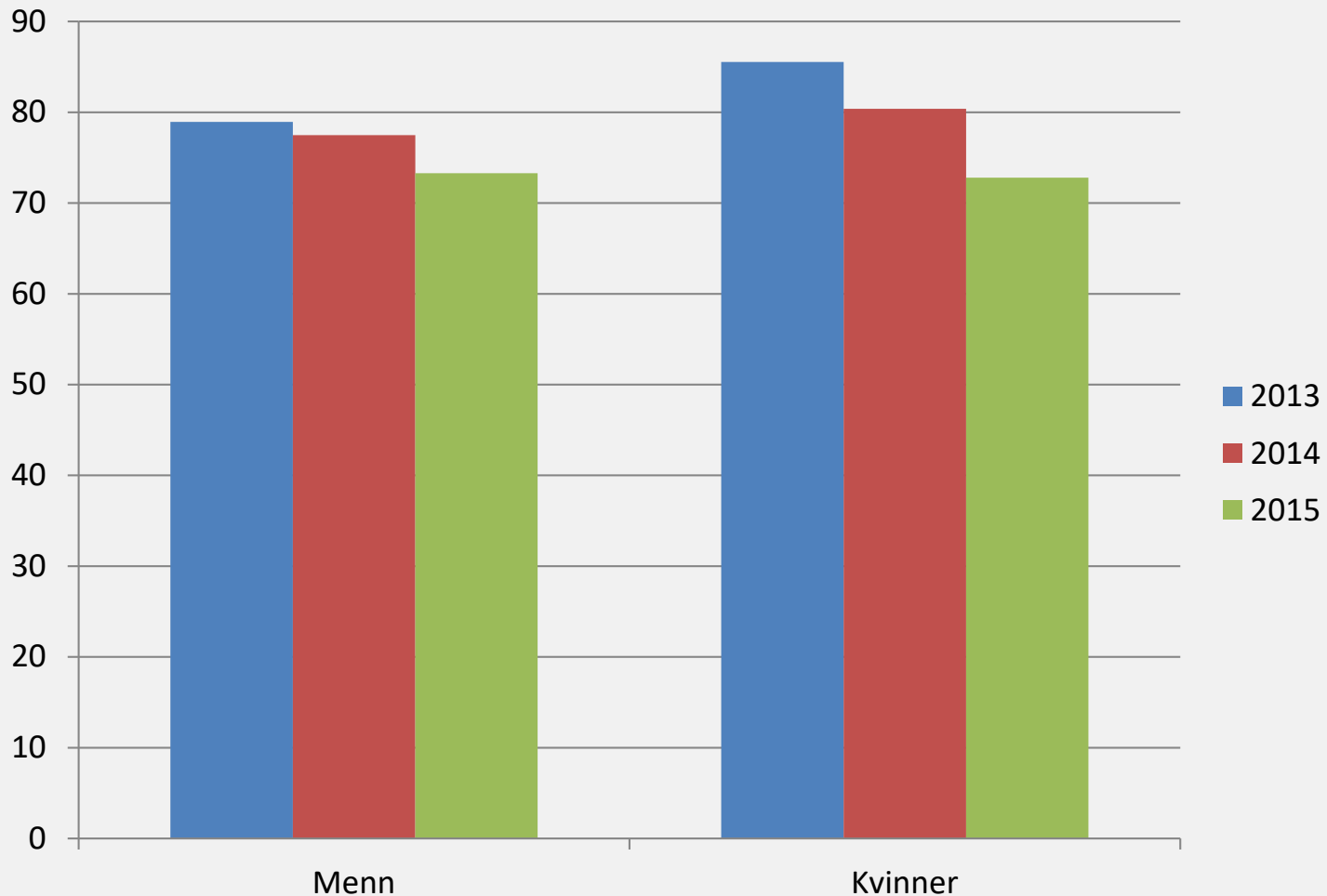
Andelen sysselsatte blant uføre

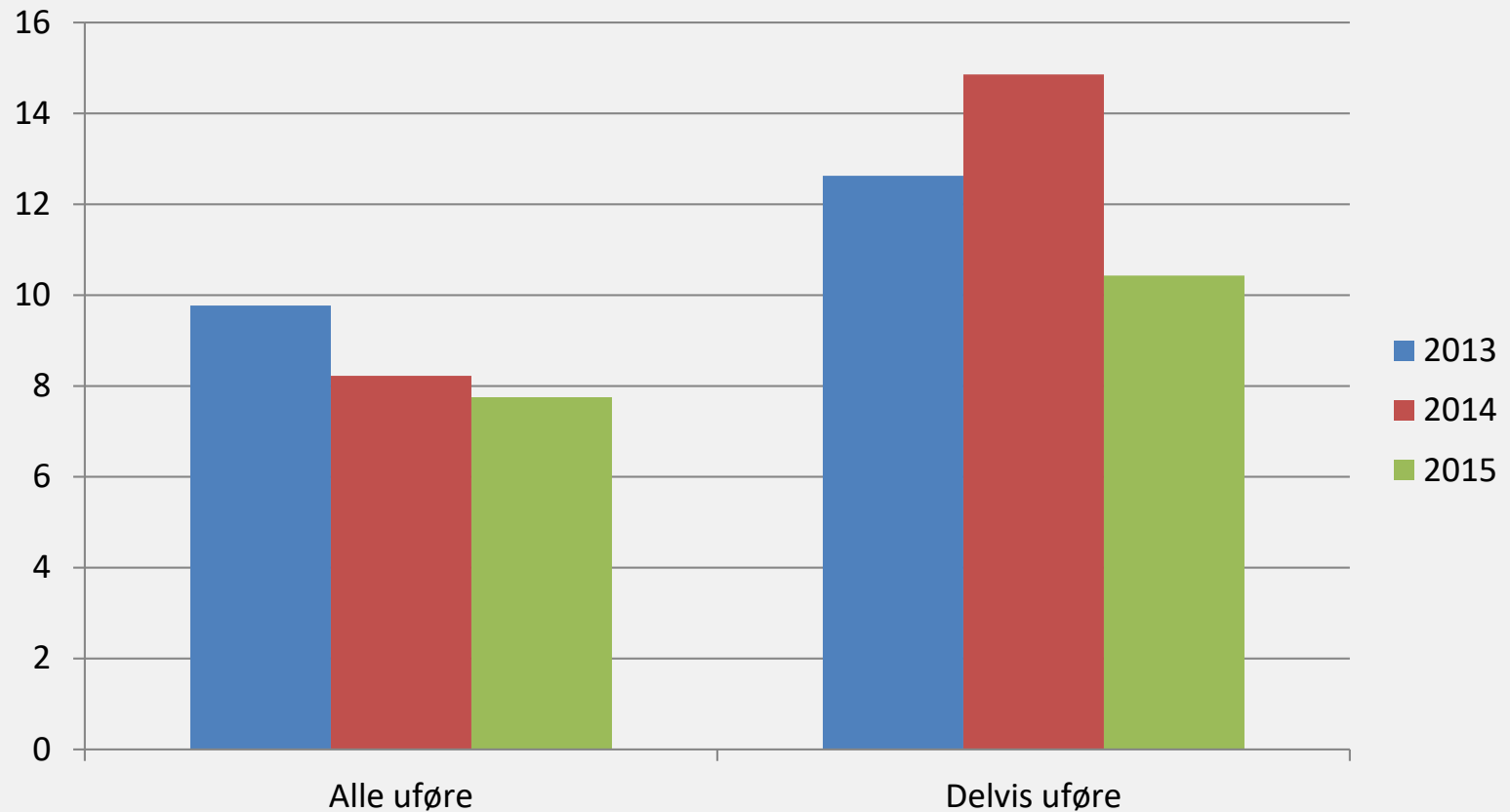
Andelen sysselsatte blant helt uføre Menn og kvinner

Andelen sysselsatte blant delvis uføre Menn og kvinner

Andelen uføre som ønsker jobb

Endring i faktisk og ønsket arbeid?

- Samlet sett skjedde lite med sysselsettingen blant uføre de første 6 månedene av reformen
 - Svak økning blant helt uføre menn
 - Svak reduksjon blant helt uføre kvinner
 - Reduksjon blant delvis uføre menn
 - Tydelig reduksjon blant delvis uføre kvinner
 - Andelen som ønsker jobb er redusert
- Skyldes endringene i sysselsettingen reformen?

Har reformen ført til endringer?

- Eller er endringene forårsaket av tilfeldigheter?
- AKU (SSB) koblet mot registerdata om uføre (NAV)
 - Andel sysselsatte påvirket av reformen?
 - Eller av andre kjennetegn?
 - Paneldata – regresjonsmodell med faste effekter
 - Reduserer skjevhet knyttet til utelatte variabler
 - Gir et sikrere grunnlag for å si noe om det er selve reformen som har forårsaket de observerte endringene

Har reformen ført til endringer?

- Samlet sett: Nei
 - Men det finnes unntak
- Helt uføre: Nei
 - Menn?
- Delvis uføre: negativ effekt
 - Kun blant delvis uføre kvinner
- Analysene gir ikke grunnlag for å knytte endringene i sysselsettingen til reformen

Hvorfor har ikke sysselsettingen økt?

- Reformen forholdsvis godt kjent, men i liten grad forstått ved innføringen
- Uklare økonomiske konsekvenser
 - Incentivene slo feil ut
- Uføre har dårlig helse og arbeidsevne
 - De må finne ledig arbeid og arbeidsgivere som er villige til å ansette dem
- Kun de første 6 månedene etter reformen
 - Kan skje endringer på lengre sikt